Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.09.1995, sp. zn. Tzn 29/95, ECLI:CZ:NS:1995:TZN.29.1995.1

Číslo: 2/1996

Právní věta: K přezkoumání a posouzení správnosti napadeného rozhodnutí i správnosti předcházejícího řízení přistupuje Nejvyšší soud ČR při projednávání stížnosti pro porušení zákona na základě skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného pravomocného rozhodnutí (ex tunc). Zákon v případě této části řízení o stížnosti pro porušení zákona tzv. nova nikde nepřipouští.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.09.1995

Spisová značka: Tzn 29/95

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vydání do ciziny

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud České republiky zamítl stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 10. 1994 sp. zn. 7 To 210/93.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 9. 1993 sp. zn. 2 T 3/91 byla obviněná J. K. uznána vinnou ze spáchání trestného činu ublížení na zdraví podle § 222 odst. 1, 2 tr. zák., ve znění před účinností zák. č. 175/1990 Sb., kterého se měla dopustit tím, že dne 11. 7. 1989 v době mezi 14.20 hod. a 15.10 hod. v obývacím pokoji bytu W. P. v Třinci I, ul. Starý Borek čp. 158, okr. Frýdek-Místek, při vzájemné neshodě s náhodným známým M. K., nar. 9. 11. 1957, jej napadla tak, že mu nezjištěným ostrým předmětem způsobila v oblasti pravé poloviny krku široce zející bodnořezné poranění rozměrů 9,8 x 4,5 cm s úplným přerušením pravé krční žíly, vyvolávající úrazově krvácivý šok, na jehož následky M. K. krátce poté zemřel. Za to jí byl uložen podle § 222 odst. 2 tr. zák., ve znění před změnou provedenou zák. č. 175/1990 Sb., trest odnětí svobody v trvání 5 let, pro jehož výkon byla zařazena podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. do první nápravně výchovné skupiny. Dále byla obviněné J. K. tímto rozsudkem podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložena povinnost zaplatit státu na účet finančního referátu Úřadu města Frýdku – Místku regresní náhradu ve výši 20 000 Kč.

K odvolání obviněné J. K. byl rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 10. 1994 sp. zn. 7 To 210/93 napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě částečně zrušen podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř., a to ve výroku, jímž byla obviněná zařazena pro výkon trestu podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. do první nápravně výchovné skupiny. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. bylo znovu rozhodnuto tak, že při nezměněném výroku o vině, trestu odnětí svobody a náhradě škody byla obviněná J. K. zařazena pro výkon uloženého trestu podle § 39a odst. 3 tr. zák., ve znění zák. č. 290/1993 Sb., do věznice s dozorem.

Proti tomuto rozsudku Vrchního soudu v Praze podal ve prospěch obviněné J. K. stížnost pro porušení zákona ministr spravedlnosti České republiky. Vytkl v ní, že zákon byl porušen v ustanoveních § 2 odst. 6, § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř., § 222 odst. 1, 2 tr. zák., ve vztahu k § 13 tr. zák. V odůvodnění stížnosti pro porušení zákona pak ministr spravedlnosti ČR poukázal mimo jiné na to, že výrok o vině obviněné J. K. učinil soud prvního stupně na základě nepřímých důkazů, především protokolu o ohledání místa činu, znaleckých posudků a výpovědí svědků, kteří se vyjádřili k situaci v bytě po nálezu těla poškozeného M. K., případně k tomu, kdo mohl v kritické době navštívit byt W. P. Obviněná J. K. se k jednání jí kladenému za vinu vyjádřila tak, že jí není známo, kdo poškozenému zranění způsobil, neboť k tomu muselo dojít v době, kdy ona spala. Krajskému i odvolacímu soudu ministr spravedlnosti vytkl, že se blíže nezabývaly průběhem konfliktu mezi obviněnou a poškozeným a jeho právním hodnocením. Soud prvního stupně se spokojil s konstatováním, že poškozený projevoval snahy o sblížení, kterým se obviněná bránila tak, že jej nejprve odstrčila, a poté co poškozený proti ní opětovně postupoval, zaútočila blíže nezjištěným ostrým předmětem. Pokud se tedy obviněná proti poškozenému napřáhla zřejmě rozbitým hrdlem od lahve za situace, kdy poškozený uzamkl vchodové dveře bytu, uschoval klíče a postupoval proti obviněné, přičemž jej neodradilo předchozí razantní fyzické odmítnutí, je třeba její jednání, které bylo podle provedených důkazů konáno v afektu, považovat za takové, které není zcela zjevně nepřiměřené chování poškozeného a směřovalo k odvrácení přímo hrozícího útoku poškozeného. Obviněná J. K. jednala tedy ve stavu nutné obrany a měla být podle § 226 písm. b) tr. ř. obžaloby zproštěna.

Závěrem podané stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti ČR navrhl, aby Nejvyšší soud ČR podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 10. 1994 sp. zn. 7 To 210/93 byl porušen zákon v uvedeném rozsahu v neprospěch obviněné J. K. Dále ministr spravedlnosti ČR navrhl, aby Nejvyšší soud ČR podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a dále aby postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČR na podkladě stížnosti pro porušení zákona v souladu s ustanovením § 274 tr. ř. v neveřejném zasedání přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. všechny výroky napadeného rozsudku Vrchního soudu v Praze, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a zjistil, že zákon porušen nebyl. K tomuto závěru dospěl Nejvyšší soud ČR na základě následujících úvah.

Předně Nejvyšší soud České republiky přezkoumal správnost postupu řízení předcházejícího napadenému rozsudku a nezjistil žádné takové pochybení, které by mohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí soudů obou stupňů. Také právo obviněné na obhajobu bylo plně zachováno.

Soud prvního stupně provedl při několika hlavních líčeních rozsáhlé dokazování ve snaze ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., ve znění před změnou provedenou zák. č. 292/1993 Sb., zjistit skutečný stav věci. Objasňoval se stejnou pečlivostí okolnosti svědčící proti obviněné i okolnosti, které svědčí v její prospěch, a prováděl v obou směrech důkazy, nevyčkávaje návrhu stran, přezkoumával a všemi dosažitelnými prostředky ověřoval všechny okolnosti případu. Podle § 2 odst. 6 tr. ř. pak provedené důkazy hodnotil podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu. Správně zjištěný skutkový stav byl pak v souladu s ustanovením § 222 odst. 1, 2 tr. ř., ve znění před změnou provedenou zák. č. 175/1990 Sb., kvalifikován jako trestný čin ublížení na zdraví. Pochybení se nevyskytlo ani při ukládání trestu a rozhodování o

regresní náhradě.

Tyto závěry týkající se rozsudku soudu prvního stupně správně učinil i soud odvolací, který v souladu s ustanovením § 254 odst. 1 tr. ř. z podnětu odvolání obviněné J. K. přezkoumal zákonnost i odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku soudu prvního stupně i řízení, které mu předcházelo. S ohledem na změnu trestního zákona provedenou zákonem č. 290/1993 Sb. změnil pak výrok rozsudku soudu prvního stupně o způsobu výkonu trestu a obviněná byla zařazena pro výkon uloženého trestu do věznice s dozorem.

K námitkám vysloveným ve stížnosti pro porušení zákona Nejvyšší soud ČR uvádí, že za takové důkazní situace, kdy obviněná J. K. ve všech svých výpovědích, které soudy mohly použít jako důkazu, tvrdila, že ke zranění poškozeného muselo dojít v době, kdy spala, ona s ním žádný konflikt neměla, a kdy její vina byla prokázána na základě uzavřeného řetězce nepřímých důkazů, nebylo možno dospět k závěru, že obviněná jednala v nutné obraně podle § 13 tr. zák. Žádný provedený důkaz hodnocený sám o sobě či ve spojení se všemi důkazy dalšími ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. neodůvodňuje závěr, že obviněná J. K. odvracela přímo hrozící nebo trvající útok poškozeného na svou osobu, případně že její obrana nebyla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Na takový závěr nelze usuzovat ze situace zjištěné na místě činu – převržený stolek, rozbité sklenice a lahve, částečně svlečený poškozený, uzamčený byt, otevřené okno v kuchyni a v obývacím pokoji, ani z výpovědi svědka W. P. – obviněná J. K. sama navrhla odchod se svědkem a poškozeným do bytu svědka, kde s poškozeným, který byl svlečen do půl těla, tancovala a popíjela alkoholické nápoje, v bytě s ním zůstala i po odchodu svědka. Pro zmíněný závěr nesvědčí zejména znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, že útok proti poškozenému byl veden středně velkou intenzitou síly při nápřahu a švihu horní končetinou útočníka. Nepřítomnost čerstvých krevních podlitin a škrábanců na končetinách obviněné J. K. svědčí pro skutečnost, že z její strany mohl být veden pravděpodobně útok proti poškozenému zbrkle, rychle, bez předcházející fyzické šarvátky, která by zanechala na těle poškozeného či obviněné povrchní zranění. Při pitvě bylo v krvi poškozeného zjištěno 3,33 promile alkoholu, v době úrazu silně vrávoral, jeho řeč byla blábolivá až nesrozumitelná.

Pokud tedy obviněná J. K. po vznesení obvinění v přípravném řízení ani v řízení před soudy obou stupňů neuplatnila obhajobu umožňující případně kvalifikovat její jednání vůči poškozenému M. K. jako jednání v nutné obraně podle § 13 tr. zák., nemohly soudy z provedených důkazů takové jednání obviněné dedukovat, a to tím spíše, že ani objektivně zjištěné skutečnosti, o nichž hovoří ministr spravedlnosti ve stížnosti pro porušení zákona (uzamčený byt, částečně svlečený poškozený, převrácený stolek a rozbité sklenice či lahve, psychický stav obviněné v době činu, těžká opilost poškozeného), neprokazují samy o sobě to, že obviněná J. K. odvracela přímo hrozící či trvající útok na svou osobu. Při hodnocení provedených důkazů nemohly soudy obou stupňů pominout ani ty důkazy, z nichž byly zjištěny skutečnosti, které nesvědčí pro jednání obviněné v nutné obraně podle § 13 tr. zák., zejména výše popsané chování obviněné před odchodem do bytu svědka W. P. a v tomto bytě a znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství. Za takové důkazní situace tedy zjištěné skutečnosti neumožňovaly kvalifikovat jednání obviněné J. K. vůči poškozenému M. K. jako jednání v nutné obraně ve smyslu ustanovení § 13 tr. zák., přičemž nic nenasvědčovalo tomu, že by v nějakém směru bylo objasnění věci neúplné.

K přezkoumání a posouzení správnosti napadeného rozhodnutí i správnosti předcházejícího řízení přistupuje Nejvyšší soud ČR při projednávání stížnosti pro porušení zákona na základě skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného pravomocného rozhodnutí (ex tunc). Zákon v případě této části řízení o stížnosti pro porušení zákona tzv. nova nikde nepřipouští.

Na základě uvedených skutečností Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že napadeným rozsudkem Vrchního soudu v Praze ani v řízení mu předcházejícím, zákon porušen nebyl, a proto podle § 268

odst. 1 tr. ř. stížnost pro porušení zákona zamítl.

Závěrem považuje Nejvyšší soud ČR za potřebné zdůraznit následující:

Pokud jde o tvrzení obviněné J. K. obsažené ve vyjádření ke stížnosti pro porušení zákona, že v dané trestní věci po vznesení obvinění nevypovídala pravdu, neboť ke konfliktu mezi ní a poškozeným došlo, takže byla nucena se bránit jeho útoku, lze uvést, že ve smyslu ustanovení § 278 odst. 1 tr. ř. by se případně mohlo jednat o důkaz soudu dříve neznámý umožňující povolení obnovy řízení. Šlo by totiž o novou výpověď obviněné, která by mohla ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve odůvodnit jiné rozhodnutí o vině. Takové posouzení by však náleželo Krajskému soudu v Ostravě při projednání případného návrhu obviněné na povolení obnovy řízení. ?